

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ BÜLTENİ

XXI. Cilt

1972

1'inci Sayı

1972'NİN GETİRDİKLERİ

1972 yılı, kütüphanecilikle ilgili hem sevindiren, hem üzen önemli olaylarla başladı. Burada bunları kısaca özetlemenin yararlı olacağına inanıyoruz.

● ULUSLARARASI KİTAP YILI

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (Unesco), 1972 yılını «Ulusal-arası Kitap Yılı» olarak kabul ve ilân etti. Amaç, kitap yayımını teşvik ederek insanoğluna daha çok okuyabilme olanağı kazandırmak. Böylece, insanların daha bilgili ve kültürlü duruma geleceği, bunların oluşturduğu toplumların da dünyamızın çağdaş gidişine ayak uydurma olanağı kazanacağı umuluyor.

Kitap Yılı'nı gerçekten bir «okuma seferberliği yılı» saymak gerek. Bu yüzden, Unesco'nun başlattığı bu kültür hareketi, yayıncılar kadar kütüphanecileri de ilgilendiriyor. Bunun içindir ki, kütüphaneciler bu harekete büyük değer vermekte ve en etkili biçimde değerlendirmek istemektedirler. Mart ayının son haftasında düzenlenen VIII. Kütüphane Haftası Kitap Yılı'nın değerlendirilmesine güzel bir vesile teşkil etmiştir. Ağustos ayında toplanacak olan VI. Kurulayım da bu değerlendirme için olanak sağlayacağını belirtebiliriz.

Kitap yılının, 1970 yılında yine Unesco'ca ilân Eğitim Yılı'ndan daha çok ilgi gördüğü de söylenebilir. Türk basını bu konuya oldukça yaygın bir ilgi göstermiş, Kitap Yılı ile ilgili bir çok yazı ve inceleme yayınlanmıştır. Yayın yapan bir takım kuruluşların indirimli satış yapma kararı vermeleri ve bunu uygulamaları da, harekete gösterilen ilginin başka bir delilidir.

Konuya resmî kuruluşlar ve Unesco'nun Türkiye Millî Komisyonu da ilgi göstermişlerdir. Millî Eğitim Bakanı Sayın İsmail Arar'ın 23 Ocakta Radya ve televizyondan yayınlanan demeci, bu ilginin ilk belirtisi olarak kayda değer. Millî Eğitim Bakanlığı'nın ve Unesco Türkiye Millî Komisyonu'nun Kitap Yılı'nın etkili bir yolda kutlanmasını sağlamak üzere «hazırlık» komiteleri kurmuş olması da, ilginin ciddiliğini gösterir. Ne var

ki, iki ayrı hazırlık komitesinin kurulmuş olması, bu çok hayırlı hareketin de «işbirliği» sınırlarının dışına çıktığını göstermekte, Kitap Yılı'nun başarılı geçmesini bekleyenleri umutsuzluğa yöneltmektedir. Komitelerin, mevcut imkânsızlıklarla neler yapabilecekleri de üzerinde durulmağa değer bir husustur.

● ADNAN ÖTÜKENİ DE YITIRDIK

Çağdaş Türk Kütüphaneciliğinin kurucuları, öncü ve önderleri arasında en seçkin yeri işgal eden sayın Adnan Ötüken, bu kez yenmeyi başaramadığı bir kalp krizi sonunda, Mart ayının ilk günü aramızdan ebedî olarak ayrıldı. Bu olay Türk kütüphanecilerini yürekten yaraladı ve son yılların ilk aylarının kütüphanecilere oynadığı amansız, acımasız oyunları acı acı düşündürdü. Nasıl düşündürmesini: Fehmi Ethem Karatay ve Aziz Berker, ard arda 1968 yılı Ocak ayında, Yücel Bilecen 1971 yılının Şubat, Muharrem Mercanlığı de aynı yılın Nisan ayında ebedilik evrenine göçmüşlerdi. Ötüken de bu geleneği bozmadı. O da meslektaşlarına, sevdiklerine, dünyaya 1972 yılının başlarında veda etti.

Sayın Adnan Ötüken, çağdaş Türk kütüphaneciliğinin temelini ilk harcı koyan ve onu bir anıt halinde yükselten ülkücü kütüphanecilerin başında geliyordu. Kütüphaneciliğin yurdumuzda tanıtılmasında ve bir meslek olarak kabulünü sağlayan şart ve olanakların yaratılmasında gösterdiği çaba, gördüğü hizmet ve elde ettiği başarı, hiç kuşkusuz, her türlü takdirin üstündedir. Yüzyıllardır bir millî kütüphaneye sahip bulunmayışın acısını benliğinde duyan milletimizi bu millî utançtan kurtarmış olması bile, O'na Türk kütüphaneciliği tarihindeki seçkin yerini sağlamağa yeterdi. Fakat o bununla yetinmemiş, sürekli kütüphanecilik eğitimini başlatmak, üniversitelerimizde kütüphanecilik bölümlerinin kurulmasını sağlamak, kütüphanecileri bir meslek kuruluşu, Türk Kütüphaneciler Derneği çevresinde toplamak, mesleğin tek bilimsel yayın organı olan Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'ni çıkarmak, kütüphanecilikle ilgili değerli eserler yayınlamak suretiyle Türkiye'de kütüphanecilik mesleğinin kurucusu olma niteliğini de hakkıyla kazandırmıştır.

Kütüphanecilikle olan ilgisini emekli olduktan sonra da, hattâ iki yıldan beri peşini bırakmayan amansız kalp krizlerine rağmen sürdürmesi, onun meslek sevgisini belirtmeğe yeter. Unesco Türkiye Millî Komisyonu'nun, yürütücüsü bulunduğu Kütüphanecilik ve Dokümantasyon toplantılarına hastaneden kaçma pahasına katılan, Kitap Yılı Hazırlık Komitesi'ndeki görevini ölümüne kadar ihmal etmeyen Ötüken, Türk Kütüphaneciler Derneği Merkez Yönetim Kurulu üyeliği görevini de sonuna kadar sürdürmüştü.

Büyük kütüphanecinin bizlere ve dünyaya 'Kitap Yılı'nda veda etmiş olmasının anlamı üzerinde de düşünülse gerektir.

Kendisine Tanrı'dan rahmet diler; genç kütüphanecilerin, O'nun öteki öncülerle birlikte yücelttiği kütüphanecilik bayrağını, daha da yücelteceklerine olan inancımızı belirtiriz. O'nun aziz ruhunu şad edebilecek tek hareket de, sanırız, bu olabilir.

● TKD MERKEZ BÜROSUNA KAVUŞUYOR

Kurulduğundan (1949) bu yana bir merkez bürosuna sahip bulunmayan Türk Kütüphaneciler Derneği, böyle bir yer edinme yolundaki azimli çabalarını mutluluk verecek bir biçimde sonuçlandırmış, Genel Merkez hizmetlerinin daha düzgün ve etkili biçimde yürütülmesini sağlayacak bir dairenin satın alınmasını başarmıştır.

Kuruluşundan beri Dernek yönetiminde görev alanlar, Merkez bürosunun, Derneğin kendi malı olan bir yerde hizmete açılmasını istemişler, bunun gerçekleşmesi için çaba harcamışlardır. 1964'de 'Yapı Fonu' adıyla bir bankada açılan hesap, bu dileğin somut bir belirtisiydi. O tarihten bu yana, Yapı Fonu'na düşürülen damlalar küçük bir göl yaratmış, bu da sözünü ettiğimiz dairenin Derneğe kazandırılmasında ilk adım olmuştur.

Ankara'nın en merkezî yerinde, küçük fakat fonksiyonel olma niteliğindeki bu dairenin bedelini, Yapı Fonu'nda biriken para ile karşılamaya elbette ki imkân yoktur. Bunu dikkate alan TKD Genel Merkezi, bir yandan şubelerini bu harekete katkıda bulunmaya çağırmış, bir yandan hayırseverleri bu hayırlı harekete yardıma davet etmiş, bir yandan da gelir sağlayıcı bazı tedbirlere girişmiştir. Bütün bunların umulan sonucu vereceği ve Derneğin kendi malı olan bir yerde hizmet olanağına kavuşacağı muhakkaktır.

Bütün kütüphanecilerin bu hareketin başarıya ulaşmasına yardımcı olacakları, Başkentteki yuvalarını kendi olanakları ile kurmanın zevkini tadmak isteyecekleri kuşkusuzdur.

● DÖRDÜNCÜ DEREDEDEN AYLIK

Yeni yıl bütçesi ile yürürlüğe giren bir uygulama, halk kütüphanecilerimizin yöneticilerine, onları mutlu edeceği kuşkusuz bulunan malî bir olanak getirmiştir. Halk kütüphanelerimizin üniversite mezunu müdürleri, eğer on yıllık bir devlet hizmetleri de var ise, halen buldukları aylık derecesi ne olursa olsun, yeni devlet memurları aylık bareminin «dördüncü derece»sinden aylık alacaklardır.

Bu, elbette ki, kütüphaneciliğe itibar, saygı ve ilgi kazandıracak önemli bir olaydır. Çünkü, «dördüncü derece,» herhangi bir üniversite mezunu devlet memurunun ulaşabileceği son derecedir. Bunu 10 yıllık bir hizmetten sonra elde etmek kolay ulaşılabilir bir imkân değildir. Bir il merkezinde, bu dereceyi alabilecek devlet memurlarının sayısı parmakla gösterilebilecek kadar az olacakken, bunlar arasında bir de kütüphanecinin bulunması ne kadar güzel..

Kütüphanecilere bu olanağı verenlere ve bunu sağlamak için çaba harcayanlara ne kadar teşekkür edilse azdır.

● VIII. KÜTÜPHANE HAFTASI

27 Mart - 2 Nisan 1972 günleri, VIII. Kütüphane Haftası'nı kutladığımız günler. Kütüphane Haftasının yaygın olarak kutlanması gösteriyor ki, bu hareket Türk toplumunun istediği, Türk Kütüphaneciler Derneği'nin gerçekleştirdiği en güzel girişimlerden biri Dernek, böyle bir kültür hareketini topluma mal etmenin gururunu daima duyacaktır.

Bu yılki Kütüphane Haftası'nın en önemli olayı, hiç şüphesiz, Millî Eğitim Bakanı sayın İsmail Arar'ın Ankara'da düzenlenen Hafta açılış törenine katılması ve burada bir konuşma yapması olmuştur. Böylece, Kütüphane Haftasının resmen benimsendiği, bu harekete hükümetin de değer ve önem verdiğinin bir delili sağlanmış oluyor. Bu ilginin devamı en büyük dileğimiz.

● BÜLTEN'İMİZ TEHLİKEDE

Elimizdeki Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'ni ne büyük güçlüklerle hazırlayıp çıkardığımız yayını düzenli sürdürmek için nelere katlandığımızı daha önce de belirtmeğe

çalışmıştı. Yirmi yıllık şerefli bir yayın hizmetini geride bırakarak XXI. cildine başlayan Bülten, yayın hayatının da en zorlu dönemecine girmiştir. Çünkü, çıkışını malî yönden destekleyen Millî Eğitim Bakanlığı, yayın satılma ödeneğinin önemli bir kısıntıya uğraması yüzünden, diğer dergilerle birlikte Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nin de abonesini kesmiştir.

Derneğimizin yayın organı gibi, okuyucusu sınırlı, buna karşılık baskı giderleri alabil-
diğine yüksek bir derginin yaşaması, ancak böyle bir resmî abone desteği ile mümkün ola-
bilirdi. Şimdiye kadar da böyle olagelmisti. Millî Eğitim Bakanlığı, abone olduğu Bülteni-
mizin bütün halk kütüphanelerine, bir kısım okul ve çocuk kütüphanelerine gönderilmesini
sağlıyor; böylece hem Bülten'in yaşamasına, hem de yurdumuzun dört bucağında büyük
bir feragat içinde hizmet gören kütüphaneci arkadaşlarımızın ondan, aktardığı bilgilerden
yararlanmasına olanak hazırlıyordu.

Millî Eğitim Bakanlığı abonesinin kesilmesi demek, Türk Kütüphaneciler Derneği Bül-
teni'nin yayınının son bulması, kütüphanecilerin de kendilerine çok yararlı değerli bir kı-
lavuzdan, meslek bilgilerini geliştirmede yardımcı olan bir dosttan yoksun kalmaları demek-
tir.

Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nin yaşamasını sağlamak hepimiz için, özellikle
kütüphanelerimizin yönetim yetki ve sorumluluğunu taşıyan kuruluşlar için bir borçtur. Der-
neği yönetenlerin olağanüstü bir çaba ve feragatla başardıkları bu yayın çalışmasını değer-
lendirmek, elbette ki kütüphanecilikle ilgili resmî kuruluşlara düşer. Kendilerinden, mesle-
ğimizin bu tek yayın organını yaşatmak için ilgi beklemek hakkımız olsa gerektir.

Bu ilgiyi bekliyor ve umuyoruz. İnşallah umutlarımız boşa gitmez.

Dr. Necmeddin SEFERCİOĞLU